

ЛІНГВОКУЛЬТУРНИЙ КОНЦЕПТ ЕКОНОМІЧНА КРИЗА ЯК ОБ'ЄКТ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Олійник Н.А.

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Лінгвістичний аналіз концепту ЕКОНОМІЧНА КРИЗА (далі – ЕК) базується на принципі експансіонізму як одному з методологічних підстав провідної функціональної парадигми наукового знання [1], оскільки осмислення місця концепту ЕК в свідомості сучасної людини і його актуалізації в дискурсі передбачає залучення даних філософії, психології, економіки та інших суміжних наук.

КРИЗА – системне поняття як природних, так і суспільних дисциплін, з широким діапазоном визначень: від «стресу» в психології, «аномалії» у фізиці, «катастрофи» в екології й фізиці, «конфлікту» в теорії управління, історії, політиці до «рецесії» в економіці та лежить в основі динаміці систем як частина загальної теорії систем. Філософія та психологія кризи сягають корінням тектології О.О. Богданова та отримують подальшу увагу дослідників проблем «кризового соціуму» (Е. Дюркгейм, Г. Зіммель та ін.) та «кризової свідомості» в суспільстві (Л. Берталанфі, Т. Постон та ін.).

В економіці КРИЗА визнається невід'ємною ознакою функціонування економічних систем у теорії циклів і криз (Дж. Кейнс, М.Д. Кондратьєв та ін.), теорії антикризового управління (Ф. Тейлор, А. Файоль) та має процесуальну природу, циклічність та повторюваність протікання; йому притаманні фази, тривалість і здатність впливати на суб'єкти: класична модель економічного циклу (ПІДЙОМ → СПАД (криза) → ДЕПРЕСІЯ → ПОЖВАВЛЕННЯ [3, с. 93]) включає чотири фази, кожна з яких є «в певному сенсі історично неповторною; <...> – загальним результатом дії ендогенних і екзогенних сил» [там же, с. 411]. Отже ЕК лежить в основі розгортання смислів і норм економічного дискурсу, а сферою побутування концепту у мовній картині світу є сегмент ЕКОНОМІКА, в якому він функціонує як невід'ємна стадія розвитку економічної системи та взаємодіє за ознакою «спад» з ключовими концептами ВИРОБНИЦТВО, ФІНАНСИ, ТОРГІВЛЯ.

Соціально-економічна приналежність та значущість концепту ЕКОНОМІЧНА КРИЗА для суспільства дозволяють кваліфікувати його як *лінгвокультурний концепт*, структура якого складається з понятійного, образного й ціннісного складників, що, в свою чергу, зумовлює певний алгоритм лінгвістичного дослідження концепту в діячості [2].

ЛІТЕРАТУРА: 1. Кубрякова Е.С. Эволюция лингвистических идей во второй половине XX века / Е.С. Кубрякова // Язык и наука конца 20 в.: сб. статей. – М. : РГГУ, 1995. – С. 144–238; 2. Олійник Н.А. Концепт ЕКОНОМІЧНА КРИЗА в англomовному економічному дискурсі 1930-х і 2000-х років : автореф. дис. на здоб. наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.04 «Германські мови» / Н. А. Олійник. – Харків : Харків. нац. ун-т ім. В.Н. Каразіна, 2015. – 20 с.; 3. Хаберлер Г. Процветание и депрессия. Теоретический анализ циклических колебаний / Г. Хаберлер. – Челябинск : Социум, 2005. – 474 с.